

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 388/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v [REDAKOVANÉ], zastúpeného RIBÁR & PARTNERS, s. r. o., Halenárska 18A, Trnava, IČO 53 191 030, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Igor Ribár, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tos 73/2023 z 20. apríla 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenia práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 73/2023 z 20. apríla 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Domáha sa tiež primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) z 3. decembra 2021 bol sťažovateľ uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c) a ods. 4 písm. c) s poukazom na § 138 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo ho okresný súd odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov a trest prepadnutia majetku. Na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu s maximálnym

stupňom stráženia. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 21. apríla 2022 tak, že rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Rozsudkom okresného súdu z 12. júla 2022 bol sťažovateľ uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, za čo ho okresný súd odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov a trest prepadnutia majetku. Na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 10. novembra 2022 tak, že tento rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Po opätovnom vrátení veci sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby. Uznesením č. k. 8 Tk 1/2021 zo 16. marca 2023 okresný súd podľa § 79 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol (výrok I) a väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil (výrok II). Okresný súd s odkazom na predchádzajúce rozhodnutia o väzbe uviedol, že dôvodnosť trestného stíhania vyplýva najmä z výsluchu sťažovateľa, ktorý sa ku skutku čiastočne priznal, uviedol, že si zadovážil semiačka marihuany, vypestoval rastliny, tieto spracoval na účely výroby masť, ktoré daroval kamarátom a rodine. Nikdy nechcel marihuanu predávať alebo s ňou obchodovať. Dôvodnosť trestného stíhania vyplýva tiež zo zápisnice o vykonaní domovej prehliadky rodinného domu, v ktorom býval sťažovateľ, pri ktorej bolo zaistených 33 stôp s obsahom zelenej sušiny; z výsluchu znalkyne [REDAKOVANÉ], ktorá uviedla, že sťažovateľ je závislý od kanabinoïdov (marihuany) a jeho závislosť je viacročná; z výsluchu znalca [REDAKOVANÉ] a znaleckého posudku, z ktorého vyplýva, že analyzované stopy obsahovali vysušené konope s priemernou koncentráciou tetrahydrokanabinolu (THC), t. j. omamné a psychotropné látky s koncentráciou THC prevyšujúcou 2 % hmotnostné a spôsobilou negatívne ovplyvniť psychiku človeka alebo jeho ovládacie alebo rozpoznávacíe schopnosti, alebo sociálne správanie, a z výsluchu svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá sa vyjadrila k spôsobu, akým sa určovala cena omamných a psychotropných látok.

5. Čo sa týka posledného neprávoplatného meritórneho rozhodnutia, okresný súd uviedol, že došlo k zmene dôkaznej situácie a zmene právnej kvalifikácie, avšak aj pri zmenenej právnej kvalifikácii ide stále o obzvlášť závažný zločin. Nejde teda o takú zmenu dôkaznej situácie, ktorá by odôvodňovala postup podľa § 76 ods. 12 Trestného poriadku. Na ďalší priebeh konania sa nevzťahuje zásada zákazu *reformatio in peius*, keďže odvolanie podal aj prokurátor. Doteraz zistené skutočnosti teda nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal sťažovateľ.

6. Okresný súd následne reagoval aj na námietky sťažovateľa o nezákonnosti znaleckého posudku z dôvodu, že priamy zhotoviteľ nie je zapísaný v zozname znalcov (hoci znalecký ústav je). Sťažovateľ poukazoval na tvrdenia svedka [REDAKOVANÉ], týkajúce sa koncentrácie účinnej látky tetrahydrokanabinolu (THC) 5 % ako rozhodujúcej pre posúdenie

vzniku závislosti. Okresný súd uviedol, že koncentráciu relevantnú pre rozhodnutie vo veci samej uvedie v meritórnom rozhodnutí. Ak by však námietka sťažovateľa bola opodstatnená, ani uvedené by nevedlo k zmene právnej kvalifikácie skutku, keďže „*všetky stopy uvedené v skutkovej vete posledného (neprávoplatného) rozhodnutia vo veci samej, t. j. v rozsudku zo dňa 12. 07. 2022, obsahujú koncentráciu THC vyššiu ako obhajobou uvádzaných 5 %...*“. Právna kvalifikácia skutku preto nie je v zjavnom rozpore s doteraz zistenými skutočnosťami.

7. Okresný súd tiež poukázal na posledné rozhodnutie o väzbe, v ktorom krajský súd uviedol, že ak by aj akceptoval námietku sťažovateľa o cene 5 eur za gram konope, tak hodnota omamných a psychotropných látok by bola približne v sume 57 000 eur, teda by nedošlo k zmene právnej kvalifikácie vo vzťahu k poslednému (neprávoplatnému) rozhodnutiu vo veci samej.

8. Kvalifikačný znak „po dlhší čas“ bol viazaný k „zadováženiu“, nie k „prechovávaniu“, preto ak by okresný súd akceptoval obranu sťažovateľa, že vek zaistených stôp mal byť niekoľko mesiacov, tak uvedené by samo osebe nevytlúčilo činnosť, ktorá mala byť páchaná po dlhší čas. Sám sťažovateľ na hlavnom pojednávaní 9. augusta 2021 uviedol, že s pestovaním marihuany začal dva roky dozadu.

9. Okresný súd záver o pretrvávajúcom dôvode väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odôvodnil dôvodným podozrením sťažovateľa z trestnej činnosti, ktorá v podstatnom spočívala v zadovážení a prechovávaní omamných a psychotropných látok po dlhší čas a v značnom rozsahu. Sťažovateľ vypovedal, že si zadovážil semiačka marihuany, vypestoval ju, s pestovaním začal 2 roky dozadu, vyrábala z nich masti a tinktúru a marihuanu užíval. Znalkyňa [REDACTED] u sťažovateľa konštatovala závislosť od kanabinoïdov, zo znaleckého posudku tiež vyplýva, že v moči a krvi sťažovateľa bola zistená prítomnosť metamfetamínu, amfetamínu, tetrahydrokanabinolu (THC). Obdobne uviedol, že posledné ustálené množstvo zaistených omamných a psychotropných látok bolo 11,4 kg, t. j. 22 848 obvykle jednorazových dávok. Tieto skutočnosti nasvedčujú tomu, že u sťažovateľa nešlo o ojedinelé vybočenie z riadneho spôsobu života (vzhľadom na rozsah), ale o dlhodobý spôsob života. Tieto konkrétne skutočnosti vo svojom súhrne „*zakladajú dôvodnú obavu, že... obžalovaný môže pokračovať v trestnej činnosti v zmysle § 71 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, a to tak, že si môže zadovážovať omamné a psychotropné látky za účelom uspokojenia vlastných potrieb (užívanie, závislosť obžalovaného) a potrieb iných osôb (výroba mastí a tinktúr)*“. Doterajšie trvanie väzby pritom túto obavu nijako neoslabilo.

10. Okresný súd tiež uviedol, že dohľad probačného a mediačného úradníka a technická kontrola sťažovateľa zariadením na určenie polohy by neboli spôsobilé dosiahnuť účel väzby, keďže by nezabránili sťažovateľovi pokračovať v trestnej činnosti. V prvom prípade by nebol sťažovateľ pod dohľadom 24 hodín denne a v druhom prípade vedomosť o polohe sťažovateľa neumožňuje zistiť, akú činnosť vykonáva. Tieto prostriedky by takto neboli spôsobilé zabrániť, aby si sťažovateľ zadovážil omamné a psychotropné látky, „*a to napríklad aj telefonicky alebo elektronicky*“.

11. Prísľub zamestnania nepovažoval okresný súd za dostatočný vzhľadom na to, že sťažovateľ už aj v minulosti pracoval, mal aj obdobia, keď nemal dostatočný príjem, napriek tomu vzniklo u neho podozrenie z páchania uvedenej trestnej činnosti. Trestnou činnosťou pritom podľa vlastného vyjadrenia nezískaval majetkový prospech, preto pravidelný príjem zo zamestnania

by neeliminovať riziko pokračovania v trestnej činnosti. Obdobne hodnotil aj prijatie na liečenie, keďže sťažovateľ mal uviesť, že kedykoľvek mohol prestať užívať omamné a psychotropné látky, čo však napriek tomu neurobil. Mohol teda svoju závislosť riešiť v čase, keď bol na slobode, pričom tak neurobil. V konaní vo veci samej jeho priznanie nebolo vyhodnotené ako poľahčujúca okolnosť. Obdobne ani jeho dobré správanie vo väzbe neznižuje obavu z pokračovania v trestnej činnosti.

12. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením z 20. apríla 2023 zamietol. Krajský súd si osvojil odôvodnenie uznesenia okresného súdu a v celom rozsahu na toto odkázal. Aj podľa krajského súdu dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa zo špecifikovaného trestného činu vyplýva z dôkazov, ktoré uviedol okresný súd vo svojom uznesení, pričom táto materiálna podmienka väzby bola opakovane konštatovaná aj v predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe. Podľa krajského súdu tieto konkrétne skutočnosti sú spôsobilé presvedčiť nezávislého a objektívneho pozorovateľa o tom, že sa dotyčná osoba mohla dopustiť trestného činu. Toto podozrenie však nemusí byť konštatované v rovnakej miere, aká by bola potrebná na odôvodnenie odsúdenia sťažovateľa. Podľa krajského súdu je daná primeranosť väzby ako zaisťovacieho inštitútu aj vzhľadom na dĺžku väzobného stíhania (26 mesiacov) a aj vzhľadom na výsledky už vykonaného dokazovania.

13. Podľa krajského súdu námietka týkajúca sa nejasnosti a neúplnosti záverov znaleckého posudku a postupu znalca (vedomé započítanie do celkovej hmotnosti aj tých častí rastliny, ktoré navyšujú hmotnosť stopy, zistenie obsahu THC v sušine bez ohľadu na to, čo sa v sušine nachádza) sa týka skutkových zistení, hodnotenia dôkazov a ich zákonnosti a ako taká „*presahuje rámec súdneho prieskumu uplatňovaného pri väzobnom rozhodnutí... o tom sa v konečnom dôsledku rozhodne na hlavnom pojednávaní po vykonaní dokazovania.*“. Dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa sa podľa krajského súdu nevyklúčila a ani neoslabila, a to ani ďalším vývojom trestného konania vo veci samej. Krajský súd konštatoval, že okresný súd odôvodnil svoje rozhodnutie konkrétnymi skutočnosťami týkajúcimi sa osoby sťažovateľa a okolnosťami prípadu.

14. Krajský súd sa stotožnil aj s právnymi závermi okresného súdu o nemožnosti nahradiť väzbu miernejšími prostriedkami. V predmetnej veci by nahradenie väzby bolo možné len ak by to odôvodňovali výnimočné okolnosti prípadu, ktoré sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatel'a a okolností prípadu. Okresný súd a ani krajský súd takéto okolnosti nezistili, keďže „*ani z pohľadu krajského súdu sa okolnosti tohto prípadu ničím nevymykajú z rámca bežne prejednávaných trestných vecí tejto typovej závažnosti.*“. Nahradenie väzby podľa krajského súdu nepreváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku. Krajský súd uviedol, že väzba sťažovateľa „*plne reflektuje zásady primeranosti a zdržanlivosti a splňa aj atribúty proporcionality.*“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

15. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv podľa ústavy, dohovoru a paktu napadnutým uznesením, keďže toto uznesenie je odôvodnené nedostatočne a arbitrárne. Nijako nezohľadňuje plynutie času a to, že sťažovateľ je ku dňu podania ústavnej sťažnosti vo väzbe 29 mesiacov, čo má nepochybne vplyv na ďalšiu existenciu väzobného dôvodu (preventívnej väzby).

16. Sťažovateľ poukazuje na to, že komparáciou skutkovej vety v obžalobe a neskorších rozsudkov, ako aj aktuálnej dôkaznej situácie možno konštatovať, že konajúce súdy výrazne upravili skutkovú vetu – korigovali obdobie páchania skutku, znížili hmotnosť zaistených omamných látok, vypustili skutok v časti týkajúcej sa obchodovania s návykovými látkami. Sťažovateľ tiež uvádzal, že v konaní od začiatku stíhania spolupracoval, priznal sa, urobil vyhlásenie, že skutok nepopiera. Sťažovateľ uviedol, že trestnou činnosťou kladenou mu za vinu nezískal žiaden majetkový prospech a v minulosti nebol trestne stíhaný. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že sťažovateľ pestoval živé rastliny konope, ktoré následne spracoval do podoby masti. Konajúce súdy však v tomto kontexte neposkytli dostatočnú úvahu o dôvodnosti obavy, že sťažovateľ bude pokračovať v pestovaní a spracovaní daných rastlín rodu *cannabis*. Je tiež potrebné rešpektovať aj zjednocujúce stanovisko trestného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. Tpj 88/2015 (R 35/2016) z 5. apríla 2016 týkajúce sa koncentrácie psychotropnej látky THC spôsobilej vyvolať návyk a psychickú a fyzickú závislosť.

17. O oslabení dôvodnosti väzby svedčí aj odôvodnenie uznesenia okresného súdu, ktoré je založené predovšetkým na argumente, že sťažovateľ mal spáchať skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba. Sťažovateľ považuje aj odôvodnenie týkajúce sa nemožnosti nahradenia väzby miernejšími prostriedkami za nedostatočné. Sťažovateľ navrhoval, aby konajúce súdy prihliadli na vývoj dôkaznej situácie a nevychádzali len zo znenia obžaloby, pričom je potrebné zosilňovanie dôkazov v neprospech sťažovateľa, ktoré by odôvodnili ďalšie trvanie väzby, čo však nie je prípad sťažovateľa. V zmysle judikatúry ústavného súdu dôvodnosť obavy musí spočívať buď v konaní obvineného, alebo v ďalších konkrétnych skutočnostiach. K dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestného činu musia pristúpiť skutočnosti ďalšie, z ktorých je možné vyvodit' pravdepodobnosť, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. Absencia odôvodnenia napadnutého uznesenia v tomto kontexte nadobúda podľa sťažovateľa ústavnoprávny rozmer.

18. V rámci konania a rozhodovania o väzbe sťažovateľ namietal aj nevhodné vedenie konania a porušovanie ustanovení o vykonávaní dokazovania. V zmysle § 146 Trestného poriadku ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku alebo ak je znalecký posudok nejasný alebo neúplný, treba požiadať znalca o vysvetlenie alebo doplnenie posudku. Ak by to nevedlo k odstráneniu pochybností alebo nejasností znaleckého posudku alebo k úplnosti znaleckého posudku, treba pribrať iného znalca. Na odstránenie nejasností znaleckého posudku okresný súd nezvolil uvedený postup, namiesto toho opakovane vypočúval zhotoviteľa znaleckého posudku (na hlavnom pojednávaní 19. októbra 2021, 8. júla 2022 a 16. januára 2023). Tento postup však nevedol k vysvetleniu pochybností a doplneniu informácií.

19. Z výsluchu znalca vyplýva, že v prípade, ak obsahom stôp boli neupotrebitel'né časti rastlín (napr. stonky, semená), tie vážil samostatne a ich hmotnosť vyjadril ako neupotrebitel'né časti rastlín, len ak sa stonky dali ľahko oddeliť. Znalec teda vedome rátal do celkovej hmotnosti aj tie časti rastliny, ktoré navyšujú hmotnosť stopy (ak by ich oddelenie bolo prácne). Z fotodokumentácie je zrejmé, že znalec neoddelil aj niekoľkokentimetrové stonky. Metódu, akou určil, čo je oddeliteľné a čo nie, však nevysvetlil, pričom uviedol, že tieto časti zvyšujú hmotnosť materiálu a znižujú jeho koncentráciu. Podľa sťažovateľa hmotnosť sušiny je relevantná „len pre účely stanovovania hranice koncentrácie THC, nakoľko rozsah činu sa určuje od celkovej hmotnosti sušiny. Postupom znalca tak došlo k navýšeniu rozsahu trestného činu, čo odôvodnilo potrebu vykonania kontrolného posudku a nie opätovné dopyčovanie znalca.“

20. Sťažovateľ tiež namietal postup znalca týkajúci sa stôp 22, 23 a 24, kde znalec vysvetlil, že obsah vedier nekontroloval, nesitkoval a neseparoval od neupotrebitelných častí. Jednoducho len zistil obsah THC v sušine bez ohľadu na to, či išlo o sušinu konzumovateľnú alebo nie. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ namietal nezákonnosť znaleckého posudku, od ktorého sa odvíjala právna kvalifikácia a rozsah činu. Je teda zrejmé, že po 29 mesiacoch väzobného stíhania nie je v dôsledku procesného postupu okresného súdu ustálený ani len rozsah činu, pričom správne určenie hmotnosti má výrazný dopad na rozhodnutie súdu. Sťažovateľ navrhol vykonať kontrolný znalecký posudok, čo okresný súd odmietol a na druhej strane ďalšie trvanie väzby odôvodnil potrebou vykonať ďalšie dokazovanie, ktorému vlastne on sám bránil.

21. Sťažovateľ tiež namietal, že predložený znalecký posudok bol vyhotovený v rozpore so zákonom č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, poukazuje pritom na § 17 ods. 4 a 5 uvedeného zákona. V znaleckom posudku je uvedené, že jeho súčasťou nie sú žiadne prílohy, pričom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 8. júla 2022 čítal z príloh (analytického protokolu) tzv. odchýlky merania. Predmetná príloha však sťažovateľovi opakovane nebola sprístupnená, okresný súd až na základe zásahu krajského súdu ako odvolacieho súdu vyžiadal túto prílohu. Následne boli v obálke priložené podklady, pričom ale bolo zrejmé, že ide len o „vybrané fotokópie grafov. Znalec úmyselne doložil do spisu len časť podkladov.“

22. Znalec mal na účely reprodukcie správnosti výsledkov poskytnúť *«údaje o navážke (hmotnosť) vzoriek použitých na extrakciu, objem extrakčného činidla a výsledný objem extraktu, kalibračná závislosť, veľkosť plochy vnútorného štandardu a veľkosť plochy sledovanej látky – tetrahydrokanabinolu (THC) resp. iných kanabinoïdov. Odpoveď: „Treba si dať požiadavku na ústav, ja vám to neviem predložiť.“ Uvedené údaje KEUPZ nepredložilo k dnešnému dňu... Na HP dňa 16. 1. 2023 ale znalec doložil len chromatogramy bez pracovných inštrukcií a štandardizovaných postupov, ktorých obsahom by mal byť presný postup vykonanej analýzy. KEUPZ následne doložila len niektoré inštrukcie, ale už v znení od 1. 3. 2023.»*

23. Sťažovateľovi bol marený prístup k dôkazom, pričom túto skutočnosť súdy opomenuli. Okresný súd takmer dva roky bránil sťažovateľovi spoznať celý obsah znaleckého posudku, pričom celý posudok nemá sprístupnený ani k dnešnému dňu. Ide o zásadné porušenie práva na obhajobu, ktoré sa zaručuje aj v rámci konania o väzbe. Nesprístupnenie rozhodujúceho dôkazu oslabuje možnosť sťažovateľa ako obžalovaného brániť sa proti nezákonnostiam, ktoré majú vplyv aj na zákonnosť a dôvodnosť väzby. Vzhľadom na prísne trestné sadzby za prejednávany trestný čin by mali byť súdy osobitne citlivé na podobné „procesné prešľapy“.

24. Napadnuté uznesenie nie je takto dostatočne odôvodnené, keďže nereaguje na relevantné a podstatné argumenty konkrétnym a jasne formulovaným spôsobom. Nedostatočnú kvalitu má aj odôvodnenie vo vzťahu k nemožnosti nahradiť väzbu miernejšími prostriedkami. Nie je vôbec sporné, že sťažovateľ sa neživil predajom drog, jeho úmysel smeroval k držbe liečiva (zadováženie marihuany na účely jej spracovania do masti) s tým, že svoj majetok nenadobudol z trestnej činnosti. Nemožnosť nahradenia väzby súdy odôvodnili len množstvom zaistených rastlín, pričom samotná hmotnosť daných rastlín stále ešte bude predmetom dokazovania. Hmotnosť zaisteného materiálu nie je okolnosťou odôvodňujúcou obavu z pokračovania v trestnej činnosti. Väzba celkom jednoznačne nemá nahrádzať inštitút trestu.

25. Sťažovateľ sa domáha aj primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur vzhľadom na to, že bol „vystavený následkom nespravodlivého procesu, ktoré veľmi ťažko znáša.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

26. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy, dohovoru a paktu napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Napadnuté uznesenie nie je dostatočne odôvodnené, zistený skutkový stav, vývoj dôkaznej situácie a celkové trvanie väzby odôvodňovali prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu, resp. nahradenie väzby miernejšími prostriedkami.

27. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

28. Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05) vyplýva, že v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 ústavy) je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania. V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, III. ÚS 34/07, IV. ÚS 181/07, IV. ÚS 333/08, III. ÚS 54/2017, IV. ÚS 263/2018). Na konanie, ktorého predmetom je súdne preskúmanie zákonnosti väzby a existencie všetkých jej podmienok, je aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ústavnosť postupu a rozhodnutia súdu v takomto type konania (vrátane ústavnosti dôvodov, na ktorých bolo založené rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby) skúma však ústavný súd aj z hľadiska garancií vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 dohovoru (I. ÚS 100/04, III. ÚS 220/04, IV. ÚS 181/07).

29. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti za väzbu a proti nej vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

30. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup či správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom

postupe, ktorý je funkčne prispôsobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03). Právomocou ústavného súdu je preskúmať zlučiteľnosť konkrétneho rozhodnutia väzobného súdu, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody (v tomto prípade ponechaný vo väzbe, pozn.), s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

31. Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky tu uvedené nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru, no určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, i keď nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 dohovoru (II. ÚS 108/08, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 175/2017).

32. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 5 ods. 3 druhej vete dohovoru vyplýva, že čl. 5 ods. 3 dohovoru síce nepriznáva jednotlivcovi absolútne právo byť prepustený na záruku, ale umožňuje mu žiadať o prepustenie na slobodu s poskytnutím záruky. Súdny orgánom vzniká v tejto súvislosti povinnosť zvážiť, či sa poskytnutím určitej záruky dosiahne rovnaký účel, aký bol sledovaný vzatím osoby do väzby. Pri posudzovaní jej opodstatnenosti má záruka prednosť pred pokračovaním väzby (I. ÚS 239/04, II. ÚS 38/05, II. ÚS 60/08).

33. Ak osoba pozbavená osobnej slobody požiadala o nahradenie väzby zárukou, je súd rozhodujúci o väzbe povinný sa s touto žiadosťou náležite vysporiadať (I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, II. ÚS 240/06). V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že pokiaľ v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy v súvislosti s rozhodovaním o väzbe obvinených, k vyhovaniu sťažnosti a vysloveniu porušenia niektorého z označených práv pristúpil v zásade len v prípadoch, v ktorých všeobecné súdy opomenuli rozhodnúť o žiadosti o nahradenie väzby zárukou (I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, IV. ÚS 215/2010).

34. Pri skúmaní ústavnej udržateľnosti právnych záverov krajského súdu v napadnutom uznesení sa ústavný súd v potrebnom rozsahu tiež oboznámil s uznesením okresného súdu zo 16. marca 2023, vychádzajúc z princípu jednoty odôvodnení prvostupňových rozhodnutí a rozhodnutí súdov v sťažnostnom (opravnom) konaní.

35. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ na jeho výrok, ktorým zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a nahradenie väzby miernejšími prostriedkami. Krajský súd v spojení s okresným súdom primeraným, logickým, zrozumiteľným a vyčerpávajúcim spôsobom sťažovateľovi objasnil, prečo bola jeho sťažnosť zamietnutá a prečo bolo potrebné zamietnuť žiadosť o prepustenie z väzby a tiež z akých dôvodov nebolo možné nahradiť väzbu, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Krajský súd v napadnutom uznesení v zásade odkázal na odôvodnenie uznesenia okresného súdu, s ktorým sa v plnej miere stotožnil. Tento spôsob odôvodnenia súdneho rozhodnutia považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľný. Aj v zmysle judikatúry ESLP pri zamietnutí odvolania (sťažnosti) sa odvolací (sťažnostný) súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok vo veci Helle proti Fínsku

z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60). Právne závery krajského súdu a okresného súdu nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Trestného poriadku. Z odôvodnenia uznesení okresného súdu a krajského súdu vyplýva, z akých dôkazov konajúce (väzobné) súdy odvodili záver o naplnení materiálnych dôvodov väzby (dôvodnosť trestného stíhania) a taktiež pretrvávajúcu existenciu dôvodov preventívnej väzby. Z uvedeného odôvodnenia vyplýva pluralita dôkazných prostriedkov, ktoré odôvodňujú záver o naplnení materiálnych dôvodov väzby a existenciu dôvodov preventívnej väzby. Ústavný súd považuje za nadbytočné opakovať tieto dôvody, odkazuje na súhrn odôvodnení týchto uznesení vymedzený v tomto uznesení (bod I tohto uznesenia), prípadne na samotné uznesenie okresného súdu zo 16. marca 2023 a napadnuté uznesenie krajského súdu.

36. Konajúce súdy sa vysporiadali s argumentáciou a námietkami sťažovateľa. Osobitne reagovali na doterajšiu dĺžku väzobného stíhania a tiež na určitý posun dôkaznej situácie rezultujúci do (neprávoplatnej) zmeny právnej kvalifikácie. Konštatovali pritom, že aj pri zmenenej právnej kvalifikácii ide o obzvlášť závažný zločin. Pokiaľ ide o námietky týkajúce sa znaleckého dokazovania, pochybností o použitej metodike, resp. nesprístupnenia určitých príloh týkajúcich sa znaleckého posudku, konajúce súdy jednak uviedli, že tieto námietky nespochybňujú podstatu skutku, pričom hodnotenie uvedeného dôkazu, jeho hodnovernosť a zákonnosť uskutoční súd pri rozhodovaní vo veci samej. K argumentácii sťažovateľa v ústavnej sťažnosti možno uviesť, že sťažovateľ výslovne poukazoval len na skutočnosti, ktoré mali byť v jeho prospech, pričom úplne opomenul tie skutočnosti, ktoré sú v jeho neprospech (dlhoročná závislosť) a ktoré výrazne odôvodňovali opodstatnenosť a pretrvávanie dôvodov preventívnej väzby. Argumentácia pestovaním konope na účely výroby masťí a tinktúr takto predstavuje len jeden aspekt konania sťažovateľa, dlhoročné užívanie omamných a psychotropných látok však významne dotvára kontext skutku páchatel'a, ktorý sa mu kladie za vinu. Je tiež zjavný značný rozsah skutku (množstvo nájdenej látky), a to aj napriek neuzavretému skutkovému stavu v tomto smere a možnému vývoju dôkaznej situácie v prospech sťažovateľa.

37. Sťažovateľove námietky takto neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu